



EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 20.3.2006  
KOM(2006) 129 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS  
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ  
KOMITETUI**

**Atotrūkio įdiegiant plačiajuostį ryšį mažinimas**

{SEK(2006) 354}

{SEK(2006) 355}

## TURINYS

1.	Įvadas .....	3
2.	Plačiajuosčio ryšio svarba .....	4
3.	Atotrūkis įdiegiant plačiajuostį ryšį: geografinė atskirtis .....	5
3.1.	Atotrūkio dydis.....	5
3.2.	Naujosios valstybės narės .....	6
3.3.	Technologiniai sprendimai.....	6
4.	Reagavimas .....	7
4.1.	Politinis procesas.....	7
4.2.	Valstybės įsikišimo pagrindas.....	7
4.3.	Turimos priemonės.....	8
5.	Išvados.....	10

# KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

## Atotrūkio įdiegiant plačiajuostį ryšį mažinimas

### 1. ĮVADAS

Europos ekonomikos dinamiškumas yra tamptariai susijęs su naujų technologijų plėtra ir įgyvendinimu. Siekiant įgyvendinti atnaujintos Lisabonos strategijos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo tikslus<sup>1</sup> yra svarbu didinti informacijos ir ryšių technologijų (IRT) pasiūlą ir paklausą.

Spartusis internetas, kurį užtikrina plačiajuostis ryšys, atveria dideles galimybes ir yra konkretus informacinės visuomenės perspektyvų pavyzdys. Plačiajuostis ryšys teikia tokią didelę naudą, kad reikia greitai spręsti problemas, susijusias su galimybės naudotis tokiu ryšiu nebuvimu.

Plačiajuosčio ryšio prieigos trūkumas – tai tik vienas bendros skaitmeninės atskirties problemos aspektas, atspindintis atotrūkį tarp atskirų asmenų, įmonių ir teritorijų pagal galimybes turėti prieigą ir naudotis IRT.

Šiame komunikate pagrindinis dėmesys skiriamas *teritorinei* plačiajuosčio ryšio prieigos atskirtiai. Jame siekiama informuoti vyriausybes ir visų lygmenų institucijas apie šios atskirties svarbą ir susirūpinimą dėl tinkamų plačiajuosčio ryšio paslaugų stokos mažiau išsivysčiusiose Sąjungos regionuose. Komunikate realizuojamas vienas iš i2010 iniciatyvos prioritetų – Europos iniciatyva augimui ir užimtumui skatinti<sup>2</sup>.

Analizė grindžiama skaitmeninės atskirties forumo, kurio metu iki 2005 m. rugsėjo 16 d. buvo tariamasi su visuomene, ataskaitos<sup>3</sup> duomenimis. Komunikate apžvelgiamos išaugusios galimybės naudotis prieiga prie plačiajuosčio ryšio ES15 bei Norvegijoje ir Islandijoje 2003–2004 m. Duomenų apie naujas valstybes nares kol kas nėra.

Remiantis viešųjų konsultacijų metu pateiktais komentarais, šiame komunikate nurodoma keletas priemonių, kurios gali būti naudojamos vietos lygmenyje siekiant pagerinti galimybes naudotis plačiajuosčiu ryšiu. Jame valstybinio ir privataus sektoriaus suinteresuotosios šalys raginamos suteikti prioritetą svarbios ryšių infrastruktūros plėtrai, taip pat siūloma valstybėms narėms ir toliau taikyti, o tam tikrais atvejais, stiprinti nacionalinę plačiajuosčio ryšio strategiją. Savo ruožtu Komisija imsis priemonių, kad būtų galima paprasčiau gauti reikalingą informaciją ir dažniau keistis geriausia patirtimi.

Geografinė plačiajuosčio ryšio skaitmeninė atskirtis – tik vienas platesnio socialinės ir ekonominės plėtros klausimo aspektas. Jis apima ir su paklausa susijusius veiksmus, kurie skirti gerinti įgūdžius, prieinamumą, naudojimąsi interneto paslaugomis ir kt. Komisija

---

<sup>1</sup> „Metas judėti sparčiau“, Europos Komisijos 2006 m. metinė pažangos ataskaita apie ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą: [http://europa.eu.int/growthandjobs/index\\_en.htm](http://europa.eu.int/growthandjobs/index_en.htm)

<sup>2</sup> KOM(2005) 229

<sup>3</sup> Ataskaitą galima rasti [http://europa.eu.int/information\\_society/europe/i2010/digital\\_divide/index\\_en.htm](http://europa.eu.int/information_society/europe/i2010/digital_divide/index_en.htm)

sprendžia šiuos klausimus remdamasi i2010 iniciatyva bei naudodama struktūrinių ir kaimo plėtros fondų paramą.

## 2. PLAČIAJUOSČIO RYŠIO SVARBA

Internetas yra viena svarbiausių mūsų laikų naujovių. Jo nauda valstybių ekonomikai ir žmonėms labai didelė<sup>4</sup>. Plačiajuosčio ryšio poveikis jau juntamas, nors tiksliai jį įvertinti sunku. Tačiau akivaizdu, kad galimybė perduoti informaciją greitai ir naudojant įvairias platformas yra svarbiausias dalykas kuriant naujas prekes ir paslaugas.

Plačiajuostis ryšys leidžia kurti naujas taikomas programas arba padidinti jau sukurtų taikomųjų programų pajėgumą. Turint tokį ryšį, skatinamas ekonominis augimas, nes kuriamos naujos paslaugos ir atsiranda naujų investavimo galimybių bei naujų darbo vietų. Naudojant plačiajuostį ryšį taip pat didinamas daugelio dabartinių procesų produktyvumas, o tai leidžia didinti atlyginimus ir gauti didesnę pelną iš investicijų. Visų lygmenų valstybinės valdžios institucijos pripažino, kad plačiajuostis ryšis gali daryti poveikį kasdieniniam gyvenimui, todėl jos įsipareigojo užtikrinti, kad visi galėtų pasinaudoti jo teikiama nauda<sup>5</sup>.

Siekiant užtikrinti ilgalaikį tvarumą nutolusiose ir kaimo vietovėse, reikia sukurti strategiją, skirtą informacinės visuomenės plėtrai. Galimybė naudotis plačiajuosčio ryšio paslaugomis – tai vienas iš svarbiausių dalykų, siekiant padėti vietos bendruomenėms pritraukti verslą, turėti galimybę dirbti nuotoliniu būdu, teikti sveikatos apsaugos paslaugas, gerinti švietimą ir valstybines paslaugas. Tai esminis informacijos šaltinis. Pavyzdžiai:

*Nuotolinė medicina ir e. sveikata:* Naudojant nuotolinės medicinos ir e. sveikatos taikomas programas įveikiamos laiko ir atstumo kliūtys, todėl galima suteikti paslaugas asmenims jų gyvenamosiose vietose. Kaimo ligoninės gali naudoti plačiajuostį ryšį tam, kad galėtų gauti tokių pačių medicininių žinių kaip ir miestuose. Internetu galima įsigyti medicininių prekių, siųsti receptus ir elektroniniu būdu tvarkyti dokumentus. Taip pat galima taikyti elektroninę priežiūrą, turinčią svarbių privalumų prižiūrint asmenis, kuriems reikalinga pagalba.

*e. vyriausybė:* Naudojant plačiajuostį ryšį geriau teikiamos e. vyriausybės paslaugos ir gerėja valdžios institucijų tarpusavio bendradarbiavimas, todėl piliečiai ir įmonės gali lengviau su jomis susisiekti. Taip lengviau kuriamos aukštos kokybės paslaugos ir gerėja organizacinė veikla, todėl viešasis administravimas tampa daug veiksmingesnis.

*Švietimas:* Naudojant plačiajuostį ryšį gerinamas mokymosi visą gyvenimą procesas, o studentai gali naudotis kvalifikuotų dėstytojų realiu laiku teikiamu mokymu ten, kur toks mokslas nėra prieinamas. Studentai gali naudotis alternatyviais mokymosi šaltiniais ir naujomis mokymo turinio formomis. Plačiajuostis ryšys leidžia organizuoti vaizdo konferencijas ir palengvina institucijų bendradarbiavimą.

*Kaimo plėtra:* Kaimo vietovėse plačiajuostis ryšys vaidina svarbų vaidmenį įtraukiant ūkius ir įmones į nacionalines ir tarptautines rinkas. Taip sudarant geresnes sąlygas e. verslui, visų pirma ūkių ir maisto sektoriuose, spartinama kaimo ekonomikos plėtra. Taip skatinamas įvairinimas, nes kaimo vietovės tampa patrauklesnės, todėl pagerėja produktų ir paslaugų,

---

<sup>4</sup> M. O'Mahony ir B. Van Ark „EU productivity and competitiveness: An industry perspective“ („ES produktyvumas ir konkurencingumas: pramonės perspektyva“), [http://www.ggdc.net/pub/EU\\_productivity\\_and\\_competitiveness.pdf](http://www.ggdc.net/pub/EU_productivity_and_competitiveness.pdf).

<sup>5</sup> „Spartusis ryšys Europoje: nacionalinės plačiajuosčio ryšio strategijos“, KOM(2004) 369.

pavyzdžiui, turizmo ir kaimo prekių ir paslaugų, pardavimo galimybės. Kaimo IRT iniciatyvos, kuriamos aplink plačiajuosčio ryšio centrus, gali sukurti ekonomiškus paslaugų teikimo metodus įmonėms ir vietos bendruomenėms.

### 3. ATOTRŪKIS ĮDIEGIANT PLAČIAJUOSTĮ RYŠĮ: GEOGRAFINĖ ATSKIRTIS

#### 3.1. Atotrūkio dydis

Plačiajuosčio ryšio paslaugų gyventojams paklausa ES smarkiai auga. Per pastaruosius dvejus metus plačiajuosčio ryšio prieigos linijų skaičius beveik padvigubėjo. 2005 m. spalio mėn. ES25 buvo beveik 53 milijonai jungčių, atitinkamai skverbties procentas sudarė 11,5 % pagal gyventojus ir apytiksliai 20 % pagal namų ūkius. Tokius pokyčius daugiausia paskatino rinka, jų padaugėjo dėl išaugusios konkurencijos.

Prieiga prie plačiajuosčio ryšio galima naudojant įvairias platformas: telefonų ir kabelinių laidų, belaidžių jungčių, šviesolaidžių, palydovų ir elektros tinklų. Skaitmeninė abonentų linija (DSL) – ES dominuojanti prieigos technologija. Ši technologija sudaro didėjančią visos plačiajuosčio ryšio rinkos dalį, tai yra 80 % visų plačiajuosčio ryšio linijų. Kabelinis modemas – antra pagal svarbą technologija pagal skverbtį, sudaranti 18 %. Kitos technologijos sudaro likusius 2 %.

Nepaisant plačiajuosčio ryšio bendro augimo, labiau nutolusiuose ir kaimo regionuose prieiga yra ribota, nes dėl mažo gyventojų tankumo ir atokumo išauga kainos. Dėl mažo gyventojų skaičiaus negalima visiškai išnaudoti masto ekonomijos, jis sąlygoja mažesnę paklausą, mažiau pelno tikimasi gauti iš investicijų. Dėl atokumo dažnai reikia sujungti didesnius atstumus nuo vietos stočių iki patalpų ir magistralinių tinklų. Dažnai neužtenka komercinių paskatų investuoti į plačiajuosčio ryšio įdiegimą šiuose regionuose. Tačiau teigiamas dalykas yra tas, kad dėl technologinių inovacijų mažėja įdiegimo sąnaudos.

Todėl 2004 m. plačiajuosčio ryšio aprėptis smarkiai padidėjo, tačiau 2005 m. sausio mėn. svarbus atotrūkis vis dar buvo tarp ES15 valstybių narių (taip pat Norvegijos ir Islandijos) miesto ir kaimo vietovių<sup>6</sup>. Metų pradžioje apytiksliai 85 % namų ūkių turėjo DSL liniją, prieš metus šis dalis sudarė 80 %<sup>7</sup>. Kadangi šis tiekimo būdas yra dominuojantis, galimybių naudotis DSL rodiklis gali būti laikomas teisingu galimybių naudotis plačiajuosčiu ryšiu bendru rodikliu<sup>8</sup>.

Namų ūkiai, kurie turi galimybę naudotis plačiajuosčiu ryšiu, yra sutelkti miestų arba priemiesčių rajonuose. 2005 m. sausio mėn. DSL pasiekė tik apie 62 % namų ūkių kaimo vietovėse. Be to, šiose vietovėse tik apie 8 % namų ūkių yra plačiajuosčio ryšio abonentai, lyginant su 18 % vidurkiu miestų vietovėse.

Kaimo vietovės taip pat atsilieka pagal prisijungimo greitį. Per pastaruosius dvejus metus kaimo vietovėse bendras atsisiuntimo greitis buvo nuo 144 kbps iki 512 kbps. Daugelyje

<sup>6</sup> Palyginimo duomenų apie aprėptį naujosiose valstybėse nėra kol kas nėra.

<sup>7</sup> DSL aprėptis nurodo gyventojų, kuriems ryšys teikiamas per skaitmeniniam (DSL) ryšiui pritaikytus skirstomuosius skydus, dalį procentais. Pagal apibrėžimą į DSL aprėpties ribas patenka asmenys ir įmonės, esančios pernelyg toli nuo skirstomųjų skydų, kad galėtų būti prie jų prijungtos, todėl faktinė aprėptis yra pervertinta.

<sup>8</sup> Kalbant bendriau, galima įvertinti, kad 2013 m. mažiausiai 4,7 milijono galimų vartotojų neturės galimybės naudotis komerciniu plačiajuosčiu ryšiu. Žr. 1 priedą, 17 išnašą.

miesto vietovių vidutinis greitis yra nuo 512 iki 1000 kbps. Miesto vietovėse vyrauja aiški ryšio spartos didėjimo tendencija, o kaimo vietovėse sparta išlieka tokia pati. Šis skirtumas atsiranda dėl blogesnių techninių charakteristikų, kurias lemia atstumas ir konkurencijos trūkumas. Maža ryšio sparta gali varžyti kaimo vietovėse įsisteigusių įmonių, savo poreikiams pradedančių naudoti internetą, veiklą, taip pat atimti galimybę iš internetą įsivedusių namų ūkių narių naudotis visomis daugialypės terpės funkcijomis.

Nors šis ryšys greitai plinta, yra didelis atotrūkis tarp plačiajuosčio ryšio aprėpties ir įsisavinimo visuose regionuose. Mažiau išsivysčiusiuose regionuose struktūrinės savybės, pavyzdžiui, žemesnės pajamos ir prastesnės žinios, gali riboti paklausą, net jei prieiga galima. Komisija išnagrinės šį klausimą 2010 iniciatyvos metinėje pažangos ataskaitoje.

### **3.2. Naujosios valstybės narės**

Palyginimo duomenų apie plačiajuosčio ryšio aprėptį naujosiose valstybėse narėse kol kas nėra. Plačiajuosčio ryšio rinka tik pradeda kurtis, tačiau šį kūrimą stabdo lėtesnė kompiuterių ir telefono linijų skverbtis. Tačiau kai kuriose šalyse yra pakankamai gerai įdiegti televizijos kabeliniai tinklai, todėl jie tampa svarbia alternatyva telefonų stočių modernizavimui.

Nors plačiajuosčio ryšio plėtra ES15 yra daugiausia grindžiama egzistuojančių tinklų modernizavimu, reikėtų, kad naujose valstybėse narėse būtų naudojamas kitas plėtros būdas. Šiose šalyse rinka dažniau lėtai prisitaiko, bet rinkos nesklaidumai būna retesni. Be to, vyrauja aiški tendencija įsigyti ne fiksuotuosius, o mobiliuosius telefonus. Jei turi galimybę, žmonės linkę išlaikyti fiksuotąją liniją prisijungimui prie interneto, tačiau belaidžio ryšio plėtra greičiau turės daugiau reikšmės teikiant plačiajuosčio ryšio paslaugas.

### **3.3. Technologiniai sprendimai**

Plačiajuosčio ryšio paslaugos gali būti teikiamos įvairiai derinant ryšio tinklų technologijas (platformos). Technologijos gali būti taikomos fiksuotu arba radijo ryšiu pagrįsto perdavimo infrastruktūrose, jos gali pakeisti arba papildyti viena kitą priklausomai nuo situacijos. Kiekviena technologija turi tam tikras savybes ir daro skirtingą poveikį bendram tinklo pajėgumui ir galingumui<sup>9</sup>.

Technologinės inovacijos sėkmingai taikomos plečiantis egzistuojančioms technologijoms ir didėjant jų pajėgumui, pateikiant naujas platformas rinkoms ir, sumažinus jų minimalų naudojamą dydį, lengvinant masto ekonomijų išnaudojimą.

Pasyvios infrastruktūros statybos sąnaudos gali būti taupomas plačiau išnaudojant bendras IRT, energetikos, vandens arba transporto infrastruktūrų kūrimo pastangas.

Įdomus dalykas yra naujų belaidžių platformų, visų pirma skirtų kaimo vietovėms, atsiradimas. Tačiau tam reikia skirti pakankamą dažnių spektro juostą – tuomet taps svarbiau pereiti prie veiksmingesnių ir lankstesnių šių negausių išteklių valdymo formų<sup>10</sup>.

Optimalus technologijų derinimas priklauso nuo kiekvienos konkrečios vietovės savybių. Technologijų sąnaudos skiriasi priklausomai nuo potencialių vartotojų skaičiaus, atstumo nuo

---

<sup>9</sup> Išsamų jų savybių aprašymą galima rasti Skaitmeninės atskirties forumo ataskaitos 2 skyriuje.

<sup>10</sup> 2005 m. rugsėjo 29 d. Komisija pateikė naują strategiją, skirtą optimaliam radijo spektro panaudojimui Europoje. Žr. KOM(2005) 400, KOM(2005) 411 ir KOM(2005) 461.

gyvenamosios vietos iki įrengimo punkto ir tranzitinio tinklo buvimo. Izoliuotoje mažai gyvenamoje vietovėje geriau tiktų belaidis ryšys, o mažame mieste – laidinis. Norint įgyvendinti kai kuriuos sprendimus įrengti radijo ryšį reikalinga tiesioginio matymo trasa, kurią ne visada galima įrengti kalnuotose vietovėse.

Pasirinkus vieną konkrečią technologiją, negalima pasiūlyti geriausio visoms situacijoms tinkančio ryšio. Daugiausia galima pasiekti derinant technologijas ir sprendimus. Galiausiai, kokius sprendimus priimti geriausiai gali būti nuspręsta vietoje. Investicijos ir sprendimai turi būti pasirenkami remiantis esamomis naudojimosi galimybėmis ir egzistuojančia paklausa.

## **4. REAGAVIMAS**

### **4.1. Politinis procesas**

Komisija pabrėžė geografinio kompiuterinės skaitmeninės atskirties klausimą keletą kartų<sup>11</sup>. Valstybės įsikišimo mastas tuose regionuose, kuriuose trūksta šių paslaugų, buvo pabrėžta komunikate „2005 m. e. Europa“<sup>12</sup>, kuriame pabrėžiamas vaidmuo, kurį gali vaidinti struktūriniai fondai, diegiant plačiajuostį ryšį palankių sąlygų neturinčiuose regionuose. Paaikškinimai, skirti valstybinio finansavimo skyrimui ir jo atitikimo valstybės pagalbos taisyklėms, buvo pateikti „Struktūrinių fondų naudojimo elektroniniams ryšiams kriterijų ir taisyklių gairėse“, kurias Komisija paskelbė 2003 m. liepos mėn.<sup>13</sup>.

Remiantis komunikatu „2005 m. e. Europa“ ir diskusijomis, vykusiomis telekomunikacijų tarybos posėdžiuose, 15 valstybių narių 2003 m. įgyvendino nacionalinę plačiajuosčio ryšio strategiją. Penkios naujosios valstybės narės nuo tada nusprendė priimti panašius dokumentus. Kiekvienoje strategijoje pripažįstamas konkurencijos vaidmuo pritraukiant privačias investicijas. Tačiau esant rinkos nesklandumams, nacionalinėje strategijoje pripažįstamas ir valdžios institucijų vaidmuo užtikrinant aprėptį, jose taip pat buvo paskelbtos rėmimo programos. Į šias iniciatyvas įtraukiama rinkos pasiūla ir paklausa siekiant paskatinti sektiną pavyzdį, pagal kurį geresnio turinio ir paslaugų kūrimas priklausytų nuo infrastruktūros sukūrimo ir atvirkščiai. Kai kurios šių strategijų buvo neseniai persvarstytos ir į jas buvo įtraukti patobulinti tikslai.

Paprastai iniciatyvos koordinuojamos nacionaliniu lygmeniu, nors įgyvendinamos regioniniu arba vietos lygmeniu. Skaitmeninės atskirties forumo ataskaitoje, paskelbtoje Baltojoje knygoje dėl kosmoso politikos<sup>14</sup>, pradedama vieša diskusija, ar pageidaujamas valstybės įsikišimas. Joje išsamiai nurodomos alternatyvių technologijų sąnaudos ir pajėgumai bei pateikiami dabartinių iniciatyvų pavyzdžiai. Viešosiose konsultacijose šio klausimo svarbą patvirtina vietos ir (arba) regioninės ir nacionalinės valdžios institucijos, pramonė ir įvairios asociacijos. Prie šio komunikato pridedama išsami viešųjų konsultacijų rezultatų santrauka.

### **4.2. Valstybės įsikišimo pagrindas**

Visų lygmenų valdžios institucijos gali padėti padidinti aprėptį regionuose, kuriuose trūksta tokių paslaugų. Tačiau įvertinti rinkos nesklandumus – sunkus uždavinys, visų pirma todėl,

---

<sup>11</sup> KOM(2003) 65, KOM(2003) 673, KOM(2004) 61, KOM(2004) 369, KOM(2004) 380.

<sup>12</sup> KOM(2002) 263

<sup>13</sup> Gaires galima rasti [http://europa.eu.int/comm/regional\\_policy/sources/docoffic/working/sf2000\\_en.htm](http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.htm).

<sup>14</sup> COM(2003) 673.

kad neapsisprendžiama dėl plačiajuosčio ryšio įdiegimo tempo. Todėl vyriausybės įsikišimo nauda yra akivaizdi ir svarbi, nes ji padeda išvengti nepageidautinų pasekmių rizikos. Rizika gali kilti tuomet, kai pasirenkant tam tikras technologijas arba nustatant tam tikras paslaugas, kai kurios vyriausybės programos gali trukdyti technologinei plėtrai. Taip pat gali kilti rizika, nes vyriausybės įsikišimas gali iškraipyti konkurenciją ir neigiamai paveikti komercines paskatas investuoti. Pagaliau atsižvelgiant į tai, kad egzistuoja atotrūkis tarp aprėpties ir įsisavinimo, žmonės gali būti nelinkę naudotis ta technologija.

Šios rizikos rūšys turėtų būti įvertintos kuriant plačiajuosčio ryšio iniciatyvas, apimančias paklausos skatinimą ir duomenų apie paklausą kaupimą, subsidijų ir paskolų programas, regionines iniciatyvas ir konkurenciją ir kt. Reikia, kad politikos formuotojai atliktų tokią analizę nuolatos ir reikiamu laiku apžvelgtų patikimus plačiajuosčio ryšio duomenis. Ypač svarbu yra turėti infrastruktūros planą.

Vietos valdžia turi geras sąlygas surinkti informaciją apie vietovę ir sukaupti duomenis apie toje vietovėje esantį plačiajuosčio ryšio paslaugų poreikį. Ji gerai žinos vietovės topografiją ir gali nuspręsti, kokias technologijas geriausia derinti. Ji gali palengvinti vietos paslaugų kūrimą arba skatinti pradėti bandomuosius projektus, skirtus naujoms technologijoms tirti. Ji gali remti laiko išbandytos didelio pajėgumo infrastruktūros, kuri yra atvira konkurencingiems paslaugų teikėjams ir kurioje nėra diskriminacijos, sukūrimą.

Apibendrinant, vietos ir (arba) regioninės valdžios institucijos turi geriausias priemones planuoti plačiajuosčio ryšio projektus, pritaikytus vietos poreikiams ir technologiniams reikalavimams. Reikia sustiprinti nacionalines plačiajuosčio ryšio strategijas, kad į jas būtų įtraukti ir jose atspindėti vietos poreikiai. Kadangi projektai yra išsisklaideę, vietos ir regioninės valdžios institucijos taip pat galės gauti didelės naudos iš keitimosi geriausia patirtimi.

### **4.3. Turimos priemonės**

Veiksmingų politikos priemonių sukūrimas ir įgyvendinimas siekiant panaikinti rinkos nesklaidumą arba prisidėti prie rinkos jėgų veikimo yra sudėtinga užduotis. Tačiau ES lygmenyje jau galima naudotis įvairiomis priemonėmis:

*i) Elektroninio ryšio priemonių reguliavimo sistemos įgyvendinimas:* Plačiajuostis ryšys greitai plinta liberalizuotose rinkose. Todėl konkurencijos stiprinimas – geriausias būdas skatinti rinką vystyti. Be to, atsižvelgiant į sprendimų įdiegti belaidį ryšį kaimo vietovėse svarbą, pagerinus ES radijo spektro politikos koordinavimą, galima būtų labiau suvienodinti ir paskatinti plačiajuosčio ryšio plėtrą.

*I veiksmas:* Valstybės narės visapusiškai įgyvendina elektroninio ryšio priemonių reguliavimo sistemą, siekdamos išplėsti laisvą prieigą ir palengvinti jos konkurencingą įdiegimą kaimo vietovėse. Spektro srityje Komisija bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kad suvienodintų plačiajuosčio ryšio belaidės prieigos programinės įrangos naudojimo ES technines sąlygas, siekdama stiprinti vieningą rinką ir skatinti joje novatoriškas technologijas.

*ii) Valstybės finansavimas:* Vis daugiau valstybėms remiant plačiajuosčio ryšio iniciatyvas, daugėja įrodymų, kad valstybės įsikišimas gali pagreitinti plačiajuosčio ryšio įdiegimą mažiau pelninguose regionuose, o nustatius laisvos prieigos reikalavimus tuo pačiu užtikrinama, kad ateityje bus išlaikyta konkurencija.

*2 veiksmas:* Valstybės įsikišimas teikiant paskolas ir subsidijas, dažnai sukuriant valstybės ir privataus sektoriaus partnerystes, turėtų ir toliau vykti regionuose, kuriuose trūksta šių paslaugų. Valstybės narės, laikydamosi konkurencijos taisyklių ir technologinio neutralumo, turėtų išnagrinėti finansines abonentų paskatas.

*iii) Valstybės pagalba ir konkurencijos politika:* valstybės įsikišimas gali iškreipti konkurenciją, o valstybės pagalbos įstatyme numatytas svarbus taisyklių rinkinys, skirtas ją apsaugoti. Kai numatoma teikti valstybės pagalbą, apie tokį projektą turi būti pranešta Europos Komisijai. Tuomet Komisija įvertins, ar projektas atitinka Sutarties taisykles. Jau priimta keletas sprendimų dėl valstybės finansuojamų plačiajuosčio ryšio kaimo ir atokiose vietovėse projektų, kuriems Komisija neprieštaravo. Šių sprendimų santrauką galima rasti Skaitmeninės atskirties forumo ataskaitos 3 skyriuje ir 3 priede. Atviros prieigos infrastruktūros, apibrėžtos pagal technologinį neutralitetą ir kurią valdo nepriklausomas subjektas, įdiegimas – tai ko gero geriausias sprendimas, kuris paskatintų veiksmingą konkurenciją.

*3 veiksmas:* Komisija ir toliau aiškins ir skleis patirtį, siekdama išaiškinti valstybės pagalbos taisykles, taikomas plačiajuosčio ryšio projektams.

*iv) ES finansavimas: Struktūriniai fondai ir Kaimo plėtros fondas:* ES lygmeniu iš struktūrinių fondų ir Kaimo plėtros fondo teikiamas finansavimas atsilikusių regionų ir kaimo vietovių plėtrai. Vykdam atnaujintus Lisabonos tikslus, Komisija pasiūlė, kad iš struktūrinių fondų remiamos programos būtų skirtos investicijoms į žinias. Atokiose ir kaimo vietovėse ir naujose valstybėse narėse tai atvejais, kai rinkos už prieinamą kainą negali sukurti tokios infrastruktūros, kad ji būtų atitinkamo lygio ir kad būtų teikiamos reikalingos paslaugos, finansavimas iš struktūrinių fondų skiriamas užtikrinti, kad tokia IRT infrastruktūra būtų sukurta. Be to, finansavimas iš struktūrinių fondų turėtų būti skiriamas plėsti informacinę visuomenę remiant IRT produktų ir paslaugų paklausos ir pasiūlos pusiausvyrą, taip pat gerinant žmogiškąjį kapitalą. Investicijų suderinimas turėtų atspindėti egzistuojančių atotrūkių tarp plačiajuosčio ryšio skverbties ir aprėpties regione.

Struktūrinių fondų naudojimo elektroniniams ryšiams gairės buvo paskelbtos 2003 m.<sup>15</sup> Naujasis kaimo plėtros fondas daugiausia dėmesio skirs ateities investicijoms į žmogiškąjį kapitalą ir inovacijas, įskaitant IRT įsisavinimą kaimo vietovėse<sup>16</sup>. Kaimo plėtros programa gali vaidinti svarbų vaidmenį užtikrinant, kad atitinkama nedidelė vietos infrastruktūra būtų sukurta siekiant sujungti pagrindines investicijas su vietos strategijomis, skirtomis žemės ūkio ir maisto sektoriaus potencialo įvairinimui ir plėtrai. Tik tuomet bus visapusiškai įgyvendintas numatytas daugybinės naudos poveikis darbo vietų ir ekonomikos augimui.

*4 veiksmas:* Pirmoje 2007 m. pusėje Komisija organizuos konferenciją, kurioje susitiks IRT ir kaimo vietovių atstovai. Jos tikslas – geriau suprasti kaimo vietovėse gyvenančių vartotojų reikalavimus ir supažindinti su IRT kaimo plėtros galimybėmis. Visų pirma, joje bus skiriamas dėmesys, kaip kaimo bendruomenės ir įmonės galės pasinaudoti patobulintos IRT infrastruktūros ir prieigos prie plačiajuosčio ryšio galimybėmis, taip pat struktūrinių fondų ir kaimo plėtros fondo sinergijoms.

---

<sup>15</sup> Žr. 13 išnašą.

<sup>16</sup> Komisija pateikė Bendrijos strateginių gairių 2007-2013 m. rinkinį (KOM(2005) 299 ir KOM(2005) 304), kuriame naujosios kartos sanglaudos politika ir kaimo plėtros programos yra labiau orientuotos į augimo ir užimtumo skatinimą.

v) *Duomenų apie paklausą kaupimas ir viešieji pirkimai:* Netikrumas dėl paklausos neigiamai veikia numatytą pelną iš investicijų ir trukdo komerciniam investavimui. Vietos valdžios institucijos turi geriausias priemones sukurti registravimo sistemą ir įvertinti vietos paklausą, kuri galiausiai atsiras rinkoje. Kai bendra vienoje bendruomenėje egzistuojanti paklausa yra nepakankama, savivaldybės gali apibendrinti duomenis apie keliose bendruomenėse egzistuojančią paklausą.

*5 veiksmas:* Komisija sukurs tinklavietę, kurioje bus skatinama keistis geriausia patirtimi ir padedama kaupti duomenis apie paklausą. Ši tinklavietė taps centrine informacijos platforma, kurioje bus skelbiami kvietimai teikti paraiškas ir kurioje bus galima pasikeisti geriausia patirtimi. Tokiu būdu tinklavietė gali tapti virtualia tiekėjų ir vietos valdžios susitikimų vieta. Visų pirma, tokia tinklavietė leis koordinuoti plačiajuosčio ryšio paklausą mažai gyventojų turinčiuose regionuose, nustatant technologinių sprendimų, pvz., palydovinių, kurie teikia didelę aprėptį, kritinę masę.

vi) *Skatinimas kurti modernias viešąsias tarnybas:* Internetinių viešųjų paslaugų plėtrą remia visos valstybės narės. Tuomet, kai teikiama daugiau inovacinių paslaugų, skatinami vartotojų poreikiai, o tai palengvina infrastruktūros kūrimą. Modernių internetinių paslaugų plėtra – galinga priemonė, skatinanti plačiajuosčio ryšio paklausą.

*6 veiksmas:* Valstybių narių ir regioniniu lygmeniu aktyviai vykdam politikos kryptis bus įdiegtas ryšis, kuriuo naudosis valstybinės administracijos, mokyklos ir sveikatos centrai, tuo pačiu bus sukurta kritinė vartotojų masė, skatinama paklausa, įrodant paslaugų, kurios gali būti teikiamos tik naudojant plačiajuosčių tinklą, naudą. Komisija rengdama 2006 m. e. vyriausybės veiksmų planą atsižvelgs į e. vyriausybės paslaugų skatinantį poveikį palankių sąlygų neturintiems regionams.

## 5. IŠVADOS

Plačiai paplitusi plačiajuosčio ryšio prieiga – pagrindinė šiuolaikinių valstybių ekonomikos plėtros sąlyga ir svarbus Lisabonos dienotvarkės aspektas. Europos Sąjunga turi dėti pastangas skatinti plačiajuosčio tinklo paslaugų įsisavinimą ir tolimesnį diegimą, visų pirma mažiau išsivysčiusiuose Sąjungos regionuose.

Komunikate visų lygmenų Europos Sąjungos valdžios institucijos raginamos aktyviau naudoti turimas priemones ir technologijas.

Valstybės narės raginamos atnaujinti nacionalinę plačiajuosčio ryšio strategiją, kad suteiktų papildomų paaiškinimų visoms suinteresuotosioms grupėms. Šiuose dokumentuose gali būti apibrėžti su aprėptimi ir įsisavinimu susiję tikslai remiantis aktyviu bendradarbiavimu su regioninėmis valdžios institucijomis, ir išnaudojamos bendros alternatyvių finansavimo šaltinių (nacionalinių, struktūrinių fondų, kaimo plėtros fondo) pastangos. Nacionalinėje plačiajuosčio ryšio strategijoje taip pat turi būti nustatyti aiškūs tikslai siekiant įdiegti ryšį, kuriuo naudosis mokyklos, valstybinės administracijos ir sveikatos centrai.

Komisija stebės šias strategijas ir organizuos 2010 aukšto lygio ekspertų grupės diskusijas.

Komisija ir toliau stebės plačiajuosčio ryšio skaitmeninę atskirtį:

- a) analizuodama visus plačiajuosčio ryšio atskirties aspektus metinėse pažangos ataskaitose ir remdamasi 2008 m. e. įtraukties iniciatyva;
- b) stebėdama plačiajuosčio ryšio plėtrą naujose valstybėse narėse ir pateikdama šios stebėsenos ataskaitą 2006 m.